БДП според трошочниот метод, по постојани цени, на тримесечно ниво

МС_БДП.ТП.3_Q_МК_2020_4

Референтни метаподатоци според ESMS 2.0 структура

1	**Контакт**
1.1	**Организација/ институција за контакт**
Државен завод за статистика	
1.2	**Организациска единица за контакт**
Одделение за квартални пресметка на БДП и пресметка на БДП по постојани цени	
1.3	**Лице за контакт**
Елена Јорданоска	
1.4	**Звање на лицето за контакт**
Помлад соработник	
1.5	**Поштенска адреса**
ул. „Даме Груев“ бр. 4, 1000 Скопје, Република Македонија	
1.6	**Електронска адреса**
elena.jordanoska@stat.gov.mk	
1.7	**Телефонски број**
1.8	**Факс**
2	**Ажурирање метаподатоци**
2.1	**Последна потврда на метаподатоците**
25/12/2018	
2.2	**Последна објава на метаподатоците**
13/09/2013	
2.3	**Последно ажурирање на метаподатоците**

25/12/2018

3	**Статистичка презентација**

3.1	**Опис на податоците**

БДП според трошочниот метод по постојани цени, на тримесечно ниво, и неговите трошочни агрегати: финална потрошувачка на домаќинствата, финална јавна потрошувачка, бруто-инвестиции и увоз и извоз на стоки и на услуги.

3.2	**Систем на класификации**

Класификација на производи по дејности КПД; European Classification of Individual Consumption according to Purpose, 2010, eCOICOP (Класификација на личната потрошувачка по намена).

3.3	**Опфат на сектор/и**

3.4	**Статистички концепти и дефиниции**

"Бруто-домашниот производ според трошочниот метод, по постојани цени, на тримесечно ниво, ја прикажува финалната употреба, т.е. потрошувачката на финални производи и услуги произведени во домашната економија за финална потрошувачка, бруто-инвестициите и нето-извозот на стоки и на услуги пресметани по цени од претходната година. Пресметаните трошочни агрегати потребни за пресметка на БДП по постојани цени, на тримесечно ниво, се усогласени според: Европскиот систем на сметки ЕСС95, ЕСС 2010; Системот на национални сметки СНС93, СНС2008; Регулативата (ЕЗ) бр.2223/96 на Советот на Европа од 25 јуни 1996 година; Прирачникот „Тримесечни национални сметки"" на ММФ,2001; Прирачниците на Евростат. Сет на податоци потребни за пресметка на БДП според трошочниот метод, по постојани цени, на тримесечно ниво, и неговите трошочни агрегати: финална потрошувачка на домаќинствата, финална јавна потрошувачка, бруто-инвестиции и увоз и извоз на стоки и на услуги. Податоците се прибрани на комбиниран начин (примерочен и административен) и тие се користат за пресметка на соодветни индикатори потребни за пресметка на БДП според трошочниот метод, по постојани цени, на тримесечно ниво."

3.5	**Статистичка единица**

3.6	**Статистичка популација**

3.7	**Референтна област**

НТЕС 1 и 2 (Република Македонија)

3.8	**Временска покриеност**

Од прво тримесечие 2004 година согласно со ЕСС 95. Од прво тримесечие 2000 година согласно со ЕСС 2010.

3.9	Базен период
Референтна 2005, по цени од претходна година.	

4	Единица на мерење
Милиони денари, волуменски индекси.	

5	Референтен период
Тримесечје.	

6	Институционален мандат

6.1	Законски акти и други договори
Национални: Закон за државната статистика („Службен весник на Република Македонија“ бр. 54/97, 21/07, 51/11, 104/13, 42/14 и 192/15) и Програма за статистички истражувања 2013-2017 („Службен весник на Република Македонија“ бр. 20/13, 24/14 и 13/15). Меѓународни: -Европски систем на сметки ЕСС 2010 Регулатива (ЕЗ) бр. 549/2013 на Советот на Европа од 21 мај 2013 година на Европскиот систем на национални и регионални сметки во текстот на Европската Унија со важност за ЕЕО; -Систем на национални сметки СНС2008 (Меѓуминистерска работна група на Секретаријатот за национални сметки (ISWGNA) кој се состои од пет организации: Заводот за статистика на ЕЗ (Евростат), Меѓународниот монетарен фонд (ММФ), Организацијата за економска соработка и развој (OECD), Статистичкиот оддел на Обединетите нации и регионалните комисии на Обединетите нации, Секретаријатот и Светската банка).	

6.2	Споделување на податоци
Тримесечни податоци до: Евростат, ММФ и ОН.	

7	Доверливост

7.1	Доверливост - политика
Податоците се индивидуални податоци, заштитени со Законот за државна статистика http://www.stat.gov.mk/ZakonZaStatistika.aspx. Податоците што се прибираат од извештајните единици преку статистичките истражувања или индиректно, од административни или од други извори, се доверливи податоци и се користат исклучиво за статистички цели. Резултатот на статистичката обработка може, исто така, да генерира информации кои се сметаат за доверливи, на пример: анонимизирани индивидуални податоци, табели со многу ниско ниво на агрегација, како и сѐ уште необјавени податоци. Политиката за статистичка доверливост http://www.stat.gov.mk/ZaNas.aspx?id=32 ги содржи основните начела што се применуваат во Државниот завод за статистика.	

7.2	Доверливост - третирање на податоците
Прибраните податоци на ова аналитичко истражување се користат како инпут за пресметка на потребните индикатори од кои понатаму се пресметува БДП според трошочниот метод,	

по постојани цени. Бидејќи дел од тие податоци не се објавени и се добиени на комбиниран начин (статистички истражувања на ДЗС, Министерството за финансии, Управата за јавни приходи и други релевантни институции), тие се заштитени со Законот за државната статистика.	
8	**Политика за објавување**
8.1	**Календар на објавување**
Објавувањето на податоците е во согласност со Календарот на објавување кој се објавува на веб-страницата на Државниот завод за статистика. Календарот на објавување се подготвува еднаш годишно, пред почетокот на календарската година.	
8.2	**Пристап до Календарот на објавување**
Календар на објавување http://www.stat.gov.mk/Kalendar_nov.aspx	
8.3	**Кориснички пристап**
Во согласност со политиката за дисеминација, сите корисници имаат еднаков пристап до статистичките податоци во исто време. Податоците се објавуваат на веб-страницата истовремено за сите корисници, кои се информираат од Календарот на објавување и ниеден корисник нема привилегиран третман.	
9	**Фреквенција на дисеминација**
Тримесечна.	
10	**Достапност и јасност**
10.1	**Соопштенија**
Соопштение: „Бруто-домашен производ, тримесечни податоци"". Број на прегледи на веб-страницата - 1384. http://www.stat.gov.mk/PrikaziSoopstenie.aspx?rbrtxt=31"	
10.2	**Публикации**
10.3	**Онлајн база на податоци**
МАКСтат база на податоци достапна на веб-страницата на ДЗС. Број на прегледи на табелите од МакСтат базата - 1376. http://makstat.stat.gov.mk/PXWeb/pxweb/mk/MakStat/?rxid=46ee0f64-2992-4b45-a2d9-cb4e5f7ec5ef	
10.4	**Пристап до микроподатоци**
Во согласност со Законот за државна статистика http://www.stat.gov.mk/ZakonZaStatistika.aspx (член 41) и со Политиката за пристап до анонимизирани микроподатоци за научно-истражувачки цели http://www.stat.gov.mk/ZaNas.aspx?id=22, податоците што се прибрани за потребите на официјалната статистика може да се користат за научно-истражувачки цели ако не е загрозена нивната директна или индиректна идентификација, т.е. откривањето на	

индивидуалноста на податокот. Пристапот до микроподатоци е возможен само во просторија на ДЗС, а врз основа на претходно доставено и одобрено барање и потпишан договор.	
10.5	**Друго**
10.6	**Документација за методологијата**
Методолошките објаснувања се објавени на веб-страницата на Државниот завод за статистика. http://www.stat.gov.mk/MetodoloskiObjasSoop.aspx?id=31&rbrObl=7	
10.7	**Документација за квалитетот**
Пресметка на бруто-домашниот производ според трошочниот метод, по постојани цени, на тримесечно ниво, бидејќи е аналитичко истражување, нема извештај за квалитет.	
11	**Управување со квалитет**
11.1	**Обезбедување на квалитетот**
Посветеноста на Државниот завод за статистика за обезбедување квалитет на производите и на услугите е содржана во: Законот за државна статистика http://www.stat.gov.mk/ZakonZaStatistika.aspx, Стратегискиот план на Државниот завод за статистика http://www.stat.gov.mk/ZaNas.aspx?id=6, Политиката за квалитет на Државниот завод за статистика http://www.stat.gov.mk/ZaNas.aspx?id=24 како и во постојаните напори за усогласување со Кодексот за работа на европската статистика http://www.stat.gov.mk/ZaNas.aspx?id=2. Главните аспекти и процедури за управување со квалитет во фазите и потпроцесите од Статистичкиот бизнис процес модел, како и добрите практики и насоките за обезбедување квалитет се документирани во интерен документ Насоки за обезбедување квалитет на статистичките процеси. Потребните влезни и излезни метаподатоци, како и релевантните индикатори за квалитет за одделни потпроцеси, се опишани во документот Упатство за менаџери на статистички истражувања.	
11.2	**Оценка на квалитетот**
12	**Релевантност**
12.1	**Потреби на корисниците**
Пресметаниот БДП според трошочниот метод, по постојани цени, на тримесечно ниво, го користи: Владата на Република Македонија со цел креирање на економската политика и развој, Народната банка на РМ која врши проекци за движењето на БДП и предвидениот раст на економијата, одредени организации и лица за нивна поединечна употреба итн.	
12.2	**Задоволство на корисниците**

Државниот завод за статистика спроведува Анкета за задоволство на корисниците на ниво на статистичка област. Оваа Анкета се спроведува на секои три години, при што последната спроведена Анкета е во 2015 година.
http://www.stat.gov.mk/Dokumenti/izvestai/IzvestajAnketaZadovNaKorisnici2015.pdf

12.3	**Комплетност**
13	**Точност и веродостојност**
13.1	**Севкупна точност**
Не е применливо.	
13.2	**Примерочни грешки**
Не е применливо.	
13.3	**Непримерочни грешки**
Не е применливо.	
14	**Навременост и точност**
14.1	**Навременост**
Т+70.	
14.2	**Точност**
Податоците се објавени во утврдените рокови во согласност со Календарот на навременост.	
15	**Кохерентност и споредливост**
15.1	**Географска споредливост**
Податоците се произведуваат на национално ниво. Споредливоста е обезбедена на меѓународно ниво.	
15.2	**Временска споредливост**
Од првото тримесечје на 2004 година во согласност со ЕСС 95. Од првото тримесечје на 2000 година во согласно со ЕСС 2010. Број на референтни периоди во временската серија од последниот прекин - 60.	
15.3	**Меѓудоменска кохерентност**
Податоците се делумно кохерентни. За пресметка на БДП според трошочниот метод, по постојани цени, на тримесечно ниво, се користат податоци од други статистички истражувања на ДЗС, Министерството за финансии, НБРМ. Од овие податоци се пресметуваат соодветни индикатори кои се користат за пресметка на БДП според трошочниот метод, по постојани цени, на тримесечно ниво. Пресметаните податоци за БДП по трошочен метод, по постојани цени, на тримесечно ниво, според трошочните агрегати, се	

споредуваат со податоците од Државниот завод за статистика, од Министерството за финансии и НБРМ. Пред да се споредат податоците, прво се разгледуваат методологиите за пресметка на соодветните категории, а потоа се врши сведување на методолошките разлики на највисоко ниво на споредливост со цел да се изврши проверка на веродостојноста, точноста на прибраните податоци од ова аналитичко истражување со останатите истражувања.

15.4 Внатрешна кохерентност

Внатрешната кохерентност на податоците е обезбедена. Пресметаните податоци на БДП по постојани цени, според трошочниот метод, на тримесечно ниво, врз основа на претходно пресметаните индикатори добиени од дополнителните пресметки на доставените податоци од други статистички истражувања на ДЗС, Министерството за финансии, НБРМ и други релевантни институции се проценети податоци. Овие проценети податоци се бенчмаркираат со доставените првични нецелосни годишни податоци и се распределуваат врз основа на истите пресметани индикатори (како и проценетите податоци) на тримесечно ниво. Со добивањето на дефинитивните годишни податоци се врши бенчмаркирање (распределување) на годишните податоци за БДП по постојани цени, трошочниот метод, на тримесечно ниво, како дефинитивен податок. Со добивањето на дефинитивните податоци на БДП по постојани цени, според трошочниот метод, на тримесечно ниво, се вршат дополнителни анализи и споредба помеѓу проценетите, претходните и дефинитивните податоци со цел утврдување на причините за разликите на овие три видови на податоци.

16 Трошок и оптовареност

17 Ревизија на податоците

17.1 Политика за ревизија на податоците

Во согласност со Политиката за ревизија http://www.stat.gov.mk/ZaNas.aspx?id=25

17.2 Практика за ревизија на податоците

Ревизија на податоците се прави со промена на СНС2008, ЕСС 2010. Помали или поголеми ревизии на пресметаниот БДП според трошочниот метод, по постојани цени, на тримесечно ниво, се вршат во зависност од настанатите промени на претходно доставените податоци од другите статистички истражувања на ДЗС, Министерството за финансии, Управата за јавни приходи и други релевантни институции, а кои се користат како инпут за пресметка на БДП според трошочниот метод, по постојани цени, на тримесечно ниво. Причина за ревизија на овие податоци може, исто така, да бидат и промените на европско ниво како што се промената на Европскиот систем на сметки ЕСС95, ЕСС 2010; Системот на национални сметки СНС93, СНС2008, итн.

18 Статистичка обработка

18.1 Извори на податоци

Извор на податоците се: статистичките истражувања на ДЗС, Министерството за финансии, Управата за јавни приходи и други релевантни институции.	
18.2	**Фреквенција на прибирање податоци**
Тримесечна.	
18.3	**Прибирање на податоците**
Прибирањето на податоци се врши на тримесечно ниво на комбиниран начин (електронски од други статистички истражувања и административни извори; и по пат на примерок од Тримесечниот извештај за пресметка на додадената вредност и инвестициите во основни средства ДВ.КВ.ИН).	
18.4	**Проверка на податоците**
Проверка на податоците се врши во текот на целиот процес на обработка и пресметка во согласност со критериумите за пресметка на соодветните индикатори.	
18.5	**Компилирање податоци**
Едитирање: Прибираните податоци потребни за пресметка на БДП според трошочниот метод, по постојани цени, на тримесечно ниво, се пресметуваат според дефинираните правила за пресметка во Excel формат.	
18.6	**Прилагодување**
Израмнување на податоците се врши со користење на софтверот NbDemetra 2.0.0, од кој се користи Tramo/Seats спецификацијата од каде што како најважни се следните тестови: Doornik-Hnasen test, Ljung-Box test и ANOVA test.	
19	**Коментар**
A.1	**Анекси**